

De fotojournalist verdwijnt

Hans Aarsman

Eind februari diende fotograaf Peter van Rijswijk een claim in bij www.galerie.nl, een site waarop Nederlandse galeries hun tentoonstellingen wereldkundig maken. Er had een portret van een schilder op gestaan. Van Rijswijk had de foto weliswaar in opdracht van een Nederlandse galerie gemaakt, hij was er ook voor betaald, maar voor plaatsing op het net was niets geregeld. Van Rijswijk claimde vijfduizend euro. Als we de absurditeit van dat bedrag even vergeten, staat hij in zijn recht om iets te claimen?

Er staan de fotografie grote veranderingen te wachten. Dat heeft allemaal te maken met het digitale tijdperk, het oprukken van de amateurfotografie in de journalistiek en de explosieve verspreiding van beeld via internet. Ook in de wereld van de gedrukte media is van alles aan de hand. Sommigen beweren dat kranten en bladen hun langste tijd hebben gehad; ik weet het zo net nog niet. In ieder geval voelen veel beroepsfotografen zich in hun broodwinning bedreigd. De recessie komt daar nog eens bij. Als katten in het nauw maken zij rare sprongen, de zaak [galerie.nl](http://www.galerie.nl) is daar een voorbeeld van.

Tot voor kort was drukwerk het enige platform waar foto's konden worden gepubliceerd. Alleen grote instanties, zoals kranten en uitgeverijen, konden drukwerk betalen. Het gebeurde maar zelden dat het plaatsen van een foto onopgemerkt bleef. De uitgevers betaalden netjes auteursrecht, en dat doen ze nog steeds. Niet alleen uit angst voor een rechtszaak, maar ook om geen slechte naam te krijgen in fotografische kringen. Er was sprake van een wederzijdse afhankelijkheid, zoveel professionele fotografen zijn er niet. Die afhankelijkheid staat nu onder druk. Sinds kort kan iedereen met een mobieltje een foto naar de krant sturen. Een amateur heeft niet geïnvesteerd in een netwerk, niet in dure apparatuur. Een amateur weet misschien ook niet hoe hij een goede foto moet maken. Dat zou betekenen dat zijn foto's slechter zijn dan die van een officiële fotograaf. Maar is dat ook zo?

Een van de gebeurtenissen naar aanleiding waarvan je de foto's van een amateur en een professional met elkaar kunt vergelijken, is de moord op Van Gogh. Een man die in de auto voor het stoplicht stond toen het gebeurde, maakte met zijn gsm een foto van Van Goghs dode lichaam. Die had scherper gekund, ja-zeker. De meest ordinaire digitale camera levert al een scherper beeld dan een gsm. Had die foto beter gecomponeerd kunnen zijn? Zou kunnen, er was geen professionele fotograaf in de buurt toen dat nog kon. De fotografen arriveerden op het moment dat de

Hans Aarsman

is fotograaf en schrijver

dranghekken werden neergezet en een witte doek over de dode kwam te liggen. Later kwam daar nog een tent overheen. Scherp waren ze wel, die professionele foto's, maar daar was dan ook alles mee gezegd.

Ook bij de tsunami zijn de aangrijpendste foto's gemaakt door amateurs. En dan zijn er ook gebeurtenissen waarvan fotojournalisten niet eens een foto kunnen maken, ook al zouden ze in de buurt zijn geweest. Goed voorbeeld: de uitspattingen in de Abu Gharib-gevangenis.

Straks zit er in een mobieltje een camera die in kwaliteit niet onderdoet voor de grote digitale camera's die fotojournalisten nu rondzeulen. Tegen die tijd zal het maken van persfoto's niet langer iets zijn waarmee je je dagelijks brood kunt verdienen. Amateurs zijn je voor, hun netwerk is internet. Als het straks nog sneller is, kunnen ook grote bestanden ermee worden verstuurd. Wat doe je als professional dan in die wereld?

Niets. Ik vind het moeilijk om onder ogen te zien, maar de fotojournalist heeft zijn langste tijd gehad. Fotografen als Van Rijswijk leveren een achterhoedegevecht. Misschien treft hij een rechter die hem in het gelijk stelt. Misschien treffen nog wat fotografen met een soortgelijke kwestie rechters die hen in het gelijk stellen. Maar op den duur zal een toepassing van het auteursrecht zoals we het nu kennen op internet niet vol te houden zijn. Zeker waar het niet-commerciële sites betreft. Er is gewoon te veel, het is niet bij te houden. Iedereen kopieert van iedereen.

Natuurlijk zullen er altijd fotografen blijven die met een eigenzinnige visie op de wereld zich staande weten te houden te midden van de grote veranderingen. Dat zijn de auteurs in de ware zin van het woord. Maar de Van Rijswijks die zich druk maken om een paar euro voor een portretje van een schilder, die kunnen zich beter laten omscholen.